

KÖZJÓ ÉS KÖZÜGYEK

Frivaldszky János

„... a törvény semmi más, mint az észnek a közjóra irányuló rendelkezése, a közösség gondját viselőtől kihirdetve.”

Aquinói Szent Tamás

BEVEZETÉS

A politikai közösség célja a közjó. A kormányzatnak az egész politikai közösség javát kell szolgálnia, ami magába foglalja a közösség tagjainak egyenlő kezelését és az osztó igazságosság elveit.

KÖZPÉNZEK

6. Visszatetszést szül, ha a kormányzat jelentős közpénzek elköltését kiszervezi úgy, hogy erre nem kapott felhatalmazást. A közpénzek az egész politikai közösség javai, a kormányzat által kezelt közpénz a politikai közösség közös vagyona, amit a választásokon felhatalmazást kapó kabinet politikai felelőssége alapján kezelhet a politikai közösség érdekében. A közösséget érintő közbevételek a költségvetést, azaz a politikai közösség közös kincstárát kell, hogy gyarapítsák. A közpénzek minden fillérével takarékoskodni szükséges, hogy az valóban a közt, annak vagyonát hatékonyan szolgálhassa. Ezért az MNB alapítványainak tevékenységét, illetve a letelepedési kötvények forgalmazásának gyakorlatát e szempontból meg kell vizsgálni. A kereske-

---

delmi (MNKH) és a jegybanki (MNB) külképviseltek létének indokoltságát is át kell tekinteni ebből a szempontból. Minden offshore hátterű céget ki kell zárni a közbeszerzésekből és minden közmegbízásból. Tilos a közpénzekkel hazardírozni, azt brókerházaknak juttatni. A nagyberuházások közös politikai döntések eredményei kell hogy legyenek (olimpia rendezése, stadionok építése, Városliget átépítése).

SZUBSZIDIARITÁS

7. Az állam és a központi kormányzat nem a közjó kizárólagos le-téteményese. A korábbi kormányok neoliberais közpolitika-alkotása a központi kormányzat megerősítését igényelte, de a közjó és a közpoli-tika-alkotás a politikai közösség szubszidiarius szerkezetén nyugszik. A központi kormányzat megerősítésének túlfeszítése a szubszidiaritás elvének ellehetetlenülését eredményezheti, ami a közösségek közjavá-nak sérülésével jár. A kormánynak a közjó előmozdításában, koordiná-lásában, a partikuláris közjavak harmonizálásában és magasabb hori-zontba emelésében van pótolhatatlan szerepe. Ebből következik, hogy majdnem minden közpolitikai területen a szubszidiaritás kell hogy le-gyen a legfőbb vezérelv, a kiindulópont, amely elvet egyébként az Alap-törvényünk nem is tartalmazza. Különösen a közoktatás és a terület-fejlesztés terén szükséges ezen elvet érvényesíteni, hogy az egyes helyi és egyéb közösségek sajátos közjava is érvényesülhessen. Az ember ki-sebbs-nagyobb helyi, területi, szakmai és egyéb közösségek tagjaként tar-tozik egyszersmind a nagyobb közösséghez, a nemzethez és a hazához.

8. A központi kormányzat ne egyedül döntse el, hogy mi tarto-zik helyi vagy központi hatáskörbe. A helyi és területi önkormány-zatok feladatait és finanszírozását a szubszidiaritás jegyében, azokkal

együtt, közösen kell áttekinteni. Szintén ellentétes a közjóval a közpolitika-alkotás, a közigazgatás és a közszolgáltatások szinte teljes egészének központi kormányzati hatáskörbe vonása saját döntés alapján, mivel például az intézmények közétkeztetéséről (óvoda, iskola) vagy épületeinek napi karbantartásáról és a szűnyogirtás helyi hatékonyságáról a kormány képtelen központilag megfelelően, jó minőségben gondoskodni.

9. A gazdaságpolitikának elsősorban a családok és a helyi, illetve a regionális közösségek belső erőforrásait kell megerősítenie.

Gazdaságunk jelenleg felülről, központilag vezérelt, ezért elsorvadnak a helyi közösségek erőforrásai. Egy ilyen gazdaság nem versenyképes, pazarló, már csak a közbeszerzések rendszeres túlárazásai miatt is. A kis- és középvállalkozói szektor jóval nagyobb támogatására lenne szükség. Az ország gazdasága – a kiszolgáltatottság miatt – sem épülhet szinte kizárólag a külföldi érdekeltségű (hazai) autóparrára és az uniós források belső elosztására. Ezért a gazdaságpolitikának – a szubszidiaritás jegyében – a családok és a helyi, regionális közösségek belső erőforrásainak erősítését kell megcéloznia.

VÁLASZTÁS, KORMÁNYALAKÍTÁS

10. A választásokon közpolitikai egyezséget kell kötni a szavazókkal, és a megvalósításról egyeztetni kell velük. A választásoknak közpolitika (szakmapolitika) központúnak kellene lenniük, amely a kormányzás irányát és főbb tartalmi elemeit is meghatározza. A választásokon közpolitikai egyezséget kell kötni a választókkal konkrét közpolitikai kérdésekben, amelyek megvalósításáról egyeztetni kell velük a kormányzás során.

11. A kormány megalakulását ismét össze kell kötni a kormányprogram elfogadásával. A kormányzatnak a közjót megbízásos értelemben szolgáló szerepét nem szolgálja az, hogy a kormány megalakulása már nem tartalmazza a kormányprogramról való parlamenti szavazást, mert a közjő – választók általi megbízásos – közpolitikai érvényesülése szempontjából nem értelmezhető, hogy a parlament mi alapján adja vagy vonja meg a bizalmat a kormánytól. Így hiába a lehető legjobb szándékú is a közpolitikájában egy kormányzat, a fentiek hiányában akkor sem képes a közjót helyesen szolgálni.

ELLENZÉK, HATALOMMEGOSZTÁS

12. Az ellenzék és a hatalommegosztás intézményeinek visszaszorítása ellentétes a közjóval. A politikai ellenzéknek, valamint a hatalommegosztás által fémjelzett állami és egyéb szervezeteknek azáltal, hogy konstruktívan hozzájárulnak a kormányzat ellenőrzéséhez, fontos szerepe és felelőssége van a jogszerűség érvényesülésében, illetve a közjő alakításában. Ezért ezen erők és szervezetek visszaszorítása, meggyengítése, logikájukkal ellentétes működtetése ellentétes a közjóval.

PÁRBESZÉD

13. A közjő valódi politikai párbeszédet igényel. A közjő érvényesítése a valódi politikai párbeszédet igényli az érintettekkel a közpolitika-alkotás minden területén, ami nem merülhet ki a kormány által szervezett népszavazásokban vagy kérdőíves felmérésekben. Élő és folyamatos közpolitikai párbeszédre van szükség a politikai közösség tagjai és a kormányzat között, a közpolitikai döntéseket az érintettek-

kel együtt szükséges meghozni. Az így meghozandó, majd meghozott törvényeket és kormányzati programokat magas szakmai színvonalú hatástanulmányok kell, hogy kísérjék. A helyes kormányzás és közpolitika-alkotás megvalósulása érdekében a politikai részvétel kultúráját a közpolitikai szemléletmód elterjedésének kell kísérnie a politikai élet teljes spektrumában, de különösen a kormányzatében.

CIVIL TÁRSADALOM

14. A civil társadalom szerveződéseinek ki kell lépnie a pártok logikája és érdekei alól. Érdemi szakmai, illetve civil politikai részvétel nélkül nem tud megvalósulni a jó kormányzás, a helyes közpolitika-formálás. Ezért a civil társadalom szerveződéseinek ki kell tudni lépniük a pártok árnyékából és a befolyásából, illetve olyan új szerveződésekre is nagy szükség van, amelyek nem a pártok logikája és érdekei szerint szerveződnek.